

Základná škola s materskou školou Štefana Náhalku Liptovská Teplička

Mgr. Monika Ovsiaková • Mgr. Alžbeta Havrančíková

REGIONÁLNA

GEOGRAFIA

Regionálna geografia

OBSAH

I. POLOHA A PRÍRODNÉ POMERY LIPTOVSKÉJ TEPLIČKY

Príhovor	2
Poloha obce	3
Prírodné pomery v okolí obce	3
Podnebie a počasie	7
Pramene, potoky a rieky	8
Prečerpávacia vodná elektrárň	10
Rastlinstvo a živočíšstvo	12

II. OBYVATELIA A ŽIVOT V OBCÍ

Zloženie a počet obyvateľov	15
Hospodársky život v obce	16
Služby v obci	19

III. ZAUJÍMAVOSTI LIPTOVSKÉJ TEPLIČKY- STAVBY A LOKALITY

Kostol sv. Jána Krstiteľa	21
Drevenice	21
Stodolište	23
Zemné pivnice na zemiaky	24
Terasové polia	25
Liptovskoteplický kras	27
Martalúzka	29
Lesnícka osada Čierny Váh	29
Šport a turistika	31

Milí žiaci!

„Vysokou horou obklopená, dedinka moja spí...“ Liptovská Teplička je obec učupená v horách, nad ktorou sa majestátne týči povestami opradená a piesňami ospevovaná Kráľova hoľa.

Na vyučovacom predmete Regionálna geografia budete poznávať krásu okolitej prírody a život tunajších ľudí.

Cieľom je poukázať na prírodné a kultúrne bohatstvo obce a predstaviť ju v kontexte súčasného sveta a každodenného života. Je to obec, ktorá aj napriek značnej vzdialenosti od „okolitého sveta“, netrpí „izolovanosťou“ ako kedysi. Je to dedina, ktorá sa mení na prosperujúcu obec modernej spoločnosti. Pritom nezabúda na duchovné a kultúrne hodnoty zanechané ich predkami, ale ich všestranne zachováva a rozvíja.

Učebné texty sú rozdelené do troch kapitol: 1. Poloha a prírodné pomery Liptovskej Tepličky, 2. Obyvatelia a život v obci, 3. Zaujímavosti Liptovskej Tepličky – stavby a lokality. Jednotlivé témy dopĺňajú zaujímavé obrázky, grafy, tabuľky a výrezy máp. Texty v bublinách vysvetľujú nimi označené slová. Turistické značky umiestnené na niektorých stranách majú žiakom priblížiť značenia v turistických mapách.

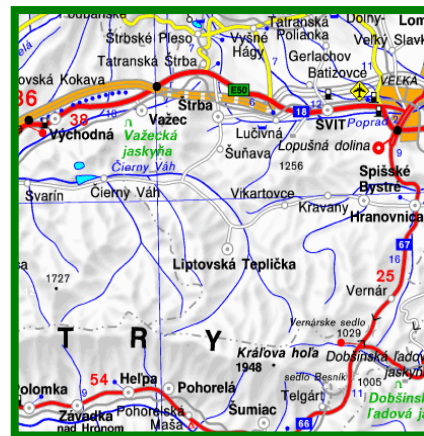
Želáme Vám, aby cesta objavovania a poznávania bola pre Vás zaujímavá a radostná.

Poloha a prírodné pomery Liptovskej Tepličky

Poloha obce

Obec Liptovská Teplička a jej okolie sa rozprestiera v SV časti Nízkych Tatier. Oficiálna nadmorská výška obce je **919 m n. m.**

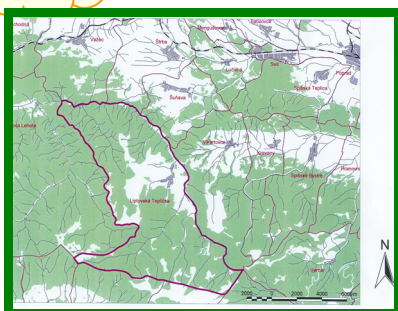
Podľa administratívneho členenia je súčasťou **Prešovského kraja** a regiónu **Horný Liptov**.
NT sú súčasťou európskeho pohoria **KARPATY**.
okresu **Poprad**

Územie v správe obce.

Kataster obce má rozlohu **98,68 km²**. Je pretiahnutý v smere S – J.

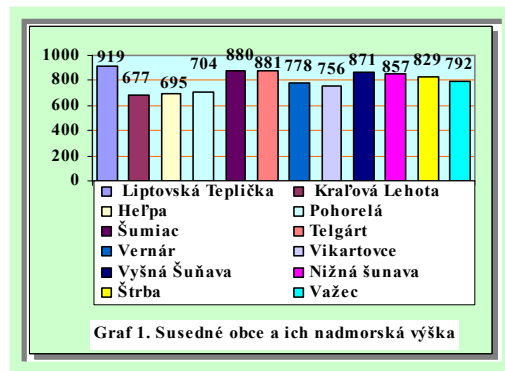
Susedí s 11 územiaми obcí: Kráľova Lehota, Heľpa, Pohorelá, Šumiac Telgárt, Vernár, Vikartovce, Vyšná Šuňava, Nižná Šuňava, Štrba, Važec. Liptovská Teplička je najvyššie položená obec v porovnaní so susediacimi obcami. Najnižší bod územia je v oblasti **Brezovej**, kóta **760 m n. m.**, najvyšší bod je pod masívom **Kráľovej hole**, kóta **1770 m n. m.**

Obr. 1 kataster obce

Severovýchodne od Liptovskej Tepličky sa nachádza najbližšia susedná obec **Vikartovce**. Je vzdialená **6 km**.

Druhá susedná obec je **Šuňava**. Leží severne od Liptovskej Tepličky a je vzdialená **12 km**.

Obec Liptovská Teplička sa nachádza v SV časti Nízkych Tatier. Nadmorská výška obce je 919 m n. m. Patrí do okresu Poprad, Prešovského kraja a regiónu Horný Liptov. Susedí s obcami Šuňava a Vikartovce.

1. Pomocou turistickej mapy opíš polohu Liptovskej Tepličky v rámci Slovenska.
2. V akej nadmorskej výške leží Liptovská Teplička?
3. Podľa mapy zisti, akou trasou sa dostaneš do okresného, krajského a hlavného mesta. Akú vzdialenosť musíš prekonať?

Prírodné pomery v okolí obce

Pohorie Nízke Tatry

Územie Nízkych Tatier /NT/ predstavuje *druhé najvyššie pohorie Slovenska*. V tomto mohutnom pohorí leží aj obec Liptovská Teplička. Nízke Tatry sa delia na **Ďumbierske** /Ďumbier 2043 m. n. m./ a **Kráľovohoľské**.

2. Hlavný hrebeň Nízkych Tatier

Najvyšším vrchom kráľovohoľskej časti NT je vrch **Kráľova hoľa** s nadmorskou výškou **1946 m n. m.** Zároveň je dominantným vrchom celého okolia Liptovskej Tepličky. Spolu s vrchmi **Orlová**, **Bartková** a **Andrejcová** patrí k hlavnému hrebeňu Nízkyh Tatier.

Stredná hoľa (1876 m n. m.) tvorí chrbát masívu Kráľovej hole tiahnúcí smerom na západ. Na hrebeni sa nachádza množstvo zaujímavých skalných útvarov, tvorených prevažne bridlicami a rulami. Možno tu pozorovať stopy zaľadnenia. Ľadovcovým kotlom tu ústi dolina Veľký Brunov.

Orlová (1840 m n. m.) výrazná hora v masíve Kráľovej hole. Leží západne od jej vrcholu. Vrchol umožňuje široký rozhľad najmä na Horehronské podolie. Na západ od jej najvyššieho miesta Orlovej sa týči mohutný kovový dvojkríž.

Služi na núdzové ubytovanie približne 20 osôb. Je otvorená po celý rok.

Andrejcová (1519 m n. m.) - vrch v hlavnom hrebeni Kráľovoľských Tatier. Leží severne od obce Pohorelá. Z vrcholu sa otvárajú pekné výhľady do okolitej krajiny. V sedle západne od Andrejcovej sa nachádza zrubová turistická útulňa *Andrejcová*. V blízkosti je prameň s pitnou vodou.

3. Pohľad na vrcholy hlavného hrebeňa Nízkyh Tatier

Veľká Vápenica (1691 m n. m.) je jeden z najznámejších vrchov Kráľovoľských Nízkyh Tatier. Ako ostatné, leží na hlavnom hrebeni. Vrchol Veľkej Vápenice je veľmi plochý s menšími porastmi kosodreviny.

Reliéf - tvar územia

Tvárnosť povrchu okolia obce je výsledkom pôsobenia vonkajších prírodných činiteľov /voda, vietor, ľadovec/. Reliéf oblasti je veľmi pestrý, členitý a kopcovitý. Okolie obce lemujú množstvo vrchov a dolín.

Vplyv na vývoj tohto územia mala v minulosti vo veľkej miere **činnosť vody a ľadovca.**

4. Členitý reliéf oblasti

Územie Liptovskej Tepličky patrí do oblasti s veľkým množstvom prameňov a potokov. Potoky netiekli stále v takej výške ako v súčasnosti. Postupne sa zarezávali do povrchu, alebo ukladali splavovaný materiál /kamene, piesok.../. Tak bol ovplyvnený vzhľad dolín. Vyššie položené doliny boli v dobe ľadovej nad hornou hranicou trvalého snehu. Na konci týchto dolín sa vytvárali ľadovce. Tieto vytvorili ľadovcové doliny v tvare U.

Najvýznamnejší ľadovec bol v doline **Veľký Brunov**. Jeho dĺžka bola **2,5 km**. Stopy po ľadovci možno pozorovať aj v doline **Dzúrová**.

5. Záver doliny Veľký Brunov - ľadovcový

Názvy niektorých vrchov a chotárných oblastí

Liptovská Teplička je horská obec. Okolo nej sa nachádzajú skupiny vrchov, dolín a chotárných oblastí.

Medzi významné vrchy v okolí obce patria:

Smrečiny /1365 m n. m./, **Starý diel** /1047 m n. m./,

Rakytovec /1231 m n. m./, **Chochla** /1292 m n. m./.

Panská hoľa /1429 m n. m./ je plochý a rozložitý vrch medzi Ždiarskou a dolinou a dolinou Dikula. **Doštianka** /1235 m n.m./ je holý nezalesnený chrbát v minulosti s početnými

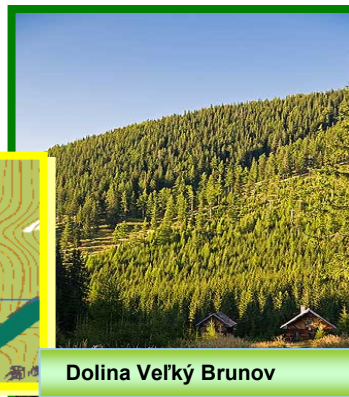
senníkmi prístupnými z Liptovskej Tepličky.

Smrečiny

výškový bod- kóta

Dolina Veľký Brunov

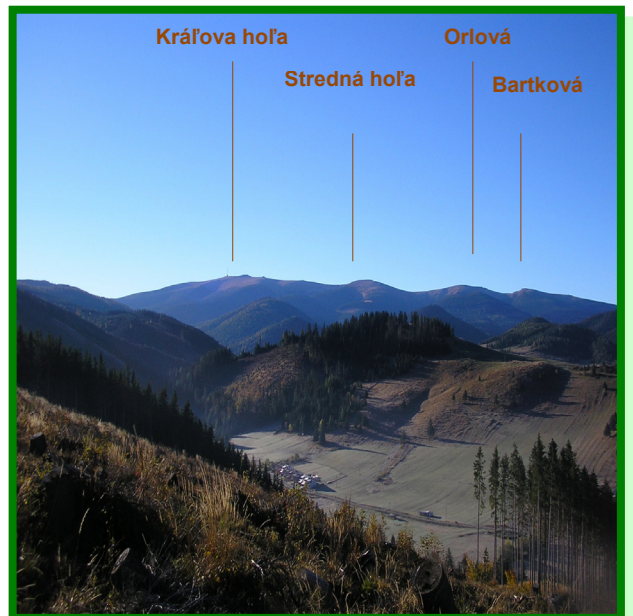
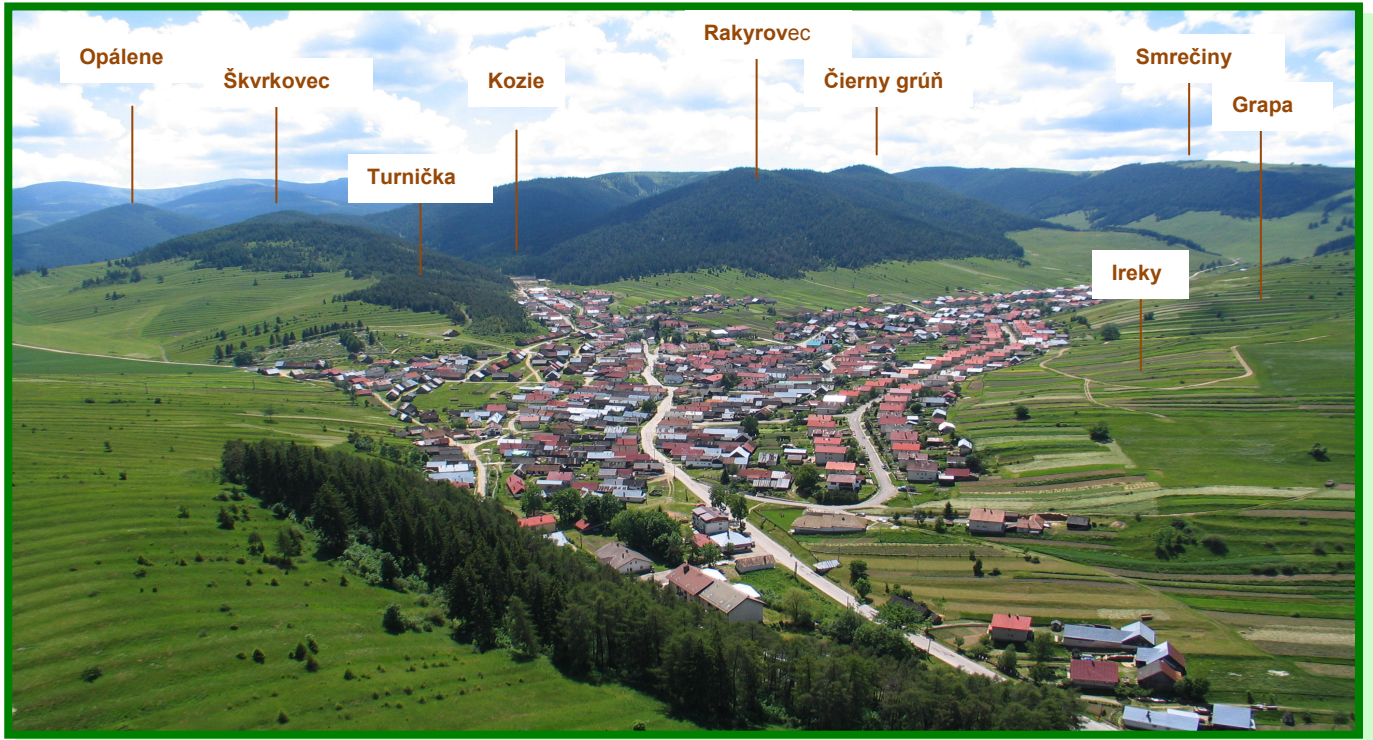
Vstup do Ždiarskej doliny

6. Chotárne oblasti v okolí obce

Nádheru okolitej prírody dotvárajú doliny. Prítoky rieky Čiernej Váhy vytvorili ucelené územia dolín – 10 km dlhá **Ždiarska dolina**, **dolina Rovničky**, bočné doliny - **Veľký Brunov** a **Zatračané**. Najdlhšia dolina Nízkych Tatier je dolina Čierneho Váhu tzv. **Čiernovážska**.

Pohorie Nízke Tatry je druhé najvyššie pohorie na Slovensku. Nízke Tatry sa delia na dve časti Ďumbierske a Kráľovoľské. Miestnou oblasťou prechádza časť hlavného hrebeňa Nízkych Tatier. Tvoria ju vrchy: Kráľova hoľa /1946 m/, Orlová, Andrejcová a Veľká Vápenica. Reliéf okolia ovplyvnila hlavne činnosť vody a ľadovca.

7. Názvy chotárných oblastí v okolí Liptovskej Tepličky

1. Spomínané vrchy a doliny nájdí na mape. Porovnaj vrchy na hlavnom hrebeni Kráľovohoľských Nízkych Tatier podľa nadmorskej výšky.
2. Ktorý vrch v blízkosti obce je najvyšší?
3. Podľa turistickej mapy zisti:
 - a/ Akou trasou sa dostaneš z Liptovskej Tepličky na Kráľovu hoľu?
 - b/ Koľko km musíš zdolať? Za ako dlho by si túto trasu zvládol?
4. Na geografickej vychádzke pozorne sleduj okolité vrchy a nauč sa ich názvy naspamäť.